

13-09-2020 Antonius van Padua

Welkom bij deze viering waarin wij bidden, luisteren naar de heilige schrift en ons bezinnen. Uit behoedzaamheid voor elkaar zullen we vandaag nog niet communiceren met brood en wijn. Wij willen de ontwikkelingen van corona afwachten, maar we zien uit naar het moment dat we weer veilig ter communie kunnen gaan.

Deze 24ste zondag door het jaar heet ook ‘werelddag voor migranten en vluchtelingen’ en bovendien ‘ziekenzondag’. Ja, als je naar de kerk komt, word je steeds opnieuw herinnerd aan onze wereld, ook waar die niet perfect is en waarvan wij deel uitmaken. Er zijn zieken (en dat maken we in onze kleine gemeenschap van dichtbij mee), er zijn vluchtelingen (en dat maken we hier ook mee). We zijn een gemeenschap van migranten, trekkers, verhuizers, reizigers. We zijn een gemeenschap waarin geboorte en dood, gezondheid en ziekzijn, trouw en ontrouw, geluk en ellende hun rol spelen. Midden in deze vaak onoverzichtelijke opeenhoping van tegenstellingen komen wij hier op deze zondagmorgen voor een moment tot stilstand. We vieren de aanwezigheid van Hem die alle tegenstellingen omvat en te boven gaat. We luisteren naar het woord dat ons van godswege wordt gegeven – en horen vandaag: ‘vergeef elkaar’: zieken en gezonden, vreemdelingen en autochtonen. Om daartoe in staat te zijn, vragen we eerst om ontferming, dat God ons kracht geeft en nieuwe kansen om te leven.

Gebed om ontferming

Lofzang

Gebed

God, wees bij ons, vergeef ons zoals ook wij anderen vergeven. Geef ons de moed om Uw vergeving te ontvangen en ze vervolgens te schenken aan onszelf en aan anderen. Dat vragen wij U door Jezus die gezegd heeft ‘vergeef elkaar zeven maal zeventig keer’. Zo zullen wij in vrede zijn met U, met onszelf en met elkaar. Amen

Sirach 27:30 – 28:7

Matteus 18:21-35

Overweging

De bijbel is het verhaal van God met mensen. In dat verhaal krijgt alles wat tussen hemel en aarde gebeurt een plaats. Alle kanten van het leven worden belicht: liefde en angst, sympathie en afkeer, goed en kwaad. In en tussen al die grote levensthema’s speelt vergeving een belangrijke rol. ‘Een belangrijke rol’ is wellicht te zwak gezegd. Vergeving is misschien wel de grondslag van alle menselijke betrekkingen. Hoe onmogelijk wordt het leven als je zelf geen vergeving voelt, niet voelt dat je er mag zijn, als je blijft steken in schuld en schaamte? Ver-geven is een versterking van geven. Het leven is ons dubbel en dwars gegeven. Hoe prachtig is het gevoel vergeven te zijn: ‘ik mag leven; het leven is me gegeven, ik mag er zijn’. Dat is leven in de liefde van God, het eerste gebod. En het tweede gebod is daaraan gelijk: leef in liefde met je naaste en met jezelf.

Wij baden het in het begin van deze viering: laat dit geloof vrucht dragen in ons. Dat is de eerste stap: dat wij leven in het geloof dat God aanwezig is, dat Hij, hoe dan ook, ons blijft dragen en zich over ons ontfermt.

De tweede stap komt daaruit voort: dat wij ons ontfermen over medemensen. ‘Vergeef ons onze schuld, zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren’. In het Onze Vader vragen wij dat God ons leidt, dat zijn koninkrijk komt, dat wij ons dagelijks brood krijgen. De enige activiteit die aan ons wordt toegeschreven is dat wij anderen vergeven. Elkaar vergeven is de grondslag van menselijke relaties.

Het is niet gemakkelijk goed met die grondslag om te gaan. Dat weet iedereen die ooit gekwetst is, geminacht, aan de kant geschoven. Die moeilijkheid kent Petrus ook. Hij wil het van Jezus weten in termen van maat en getal: moet ik mijn broeder dan tot zeven keer toe vergeven? Nee zegt Jezus, geen zeven keer maar zeventig maal zeven keer. Dat is 490 keer. Is dat veel? Wanneer een relatie 50 jaar duurt, zou de een de ander ongeveer 10 keer per jaar moeten vergeven. Dat is minder dan een keer per maand. Zo gezien lijkt de eis van Jezus me helemaal niet overdreven.

Waarschijnlijk gaat het Jezus niet om een rekensom. Het gaat hem erom het gebod van de liefde concreet te maken. Dat gebeurt niet altijd door zomaar te vergeven. Het blijft zelfs de vraag of vergeven altijd kan en goed is. 470 keer is niet altijd. Onlangs las ik een interview met de Zweedse auteur Ann Heberlein. Zij is op 19 jarige leeftijd verkracht. Zij is christen, maar kan en wil de dader niet vergeven. Ze zegt: ‘Als je vergeeft, ga je een relatie aan met die ander. Maar ik wil geen relatie met de man die ik niet kende, die me verkrachtte en daarna weer uit mijn leven verdween. Hij was een vreemde en moet dat blijven. Juist deze houding stelt me in staat om me te bevrijden van die gebeurtenis.’

Jezus weet met Sirach (eerste lezing) dat wrok en gramschap afschuwelijk zijn. Bevrijd je ervan. Vergeven is in wezen een innerlijke schoonmaak. Het is een daad van liefde voor jezelf. Wie vergeeft, blijft in de liefde, bevrijdt niet alleen de ander maar ook zichzelf van ballast uit het verleden die niet langer meegesleept hoeft te worden. Niet vergeven is iemand niet meer in je leven laten voorkomen, zoals Ann Heberlein doet. Misschien is dat de 491ste mogelijkheid. Wrok en gramschap kunnen letterlijk ziek maken, en kosten veel energie. Het is beter die energie te gebruiken om gezond met elkaar te leven in een netwerk van relaties. Een grondslag van die relaties is de vergeving die we ontvangen en kunnen schenken.

Voorbede

God, Vader, vergeef ons, wis uit, maak schoon.

Verlos ons van het idee dat wij verheven zijn boven anderen,

Bevrijd ons wanneer wij geen oog hebben voor schoonheid en toewijding,

Vergeef ons als wij onze driften nalopen, als wij de tekenen van Uw Rijk met voeten treden.

Laat ons bidden

Wis het beeld van gisteren uit en maak ons vandaag nieuw.

Geef ons heden ons dagelijks brood – vergeef ons onze schulden,

Zoals wij vergeven aan onze schuldenaren.

Laat ons bidden

Laat ons niet blijven hangen in het verleden,

Leer ons opnieuw kijken naar de vogels in de lucht. Zij zoeken bij de dag.

Vergeef ons opdat wij steeds opnieuw mogen beginnen.

Laat ons bidden